

Sz.: A Halotti Beszéd egy-két sora, magyarázattal. Tört. o. II. 240.
Ir.: Az építészet története c. ép. ip. technikum tankönyv.

Október 4/2. 6

Rendszerező összefoglalás

C.: 1. Az eddig tanult egyetemes és magyar tört. anyag rendezése.

2. Áttekintőkészség fejlesztése.

3. A jól végzett munkában, s annak eredményeiben való gyönyörködésre nevelés.

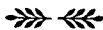
Af.: A nehezebb alapfogalmak új megerősítése.

Ti.: Összefoglaló-rendszerező.

T.: Európa és Magyarország kornak megfelelő térképei.

Ir.: Molnár E.: A magyar társadalom története az Árpád-kortól Mohácsig. — Tört. o. II.

Turai Kálmán

Szemle

V. J. Gmurman:

FEGYELEM AZ ISKOLÁBAN

A Szocialista Pedagógia Könyvtára

A tanulmány a nevelés egyik leggyakoribb és legtöbbet vitatott problémájával, a fegyelem, közelebbről az iskolai fegyelem megteremtésének kérdéseivel foglalkozik. Még az iskolában megteremtendő fegyelemre korlátozva is, igen széleskörű problémát ölel fel, amelynek fejtegetésével a tanulmányok számai foglalkoztak már. Éppen ezért nem is tartalmaz sok újat, inkább rendszerezni kívánja azokat a módszereket, amelyeket a szocialista pedagógia nagy mesterei megalkottak.

Az első fejezet az iskolai fegyelem jellemzését kísérli meg; a második a közösség szerepét vizsgálja a fegyelem megteremtésének folyamatában, a harmadik a tanulókra vonatkozó egységes követelményekkel (tanulmányozási szabályzat, napirend); a negyedik a fegyelem és a tanítási óra megszervezésének korrelációjával; az ötödik a fegyelemre nevelés módszereivel és eljárásaival; végül a hatodik a fegyelmezetlenség kiküszöbölésének kérdéseivel foglalkozik. A fegyelem problémájának taglalása ilyen rendben szükségképpen ismétlésekhez vezet, s nem tudja a kérdést minden vonatkozásban alaposan megvilágítani. A tanulmány nem is tűz maga elé mást, mint a „neveléstudományunk követelményeinek szemszögéből áttekinteni iskoláink nevelési tapasztalatait”.

Ebben a vonatkozásban sok gyakorlati szempontot ad, példákat elemez, s ha tanácsai egy részével vitába is lehetne bocsátkoznunk, jórésztükben hasznos segítséget, ötletet ad a gyakorlat pedagógusainak.

Igen értékesek azok a példái és fejtegetései, amelyek a pedagógiai ráhatások egységességének jelentőségét bizonyítják és hangsúlyozzák a tanulók fegyelmeinek kialakítása terén. Kü-

lönösen kezdő pedagógusok számára hasznosak azok a példái, amelyek egyes nevelő- és tanulótipusokat jellemeznek, s ezek magatartásformáit elemzik, mert ügyesen mutatják a nevelélmélet általános elveinek egyedi példákban való felismerését, ami a kezdő pedagógusok számára legtöbb nehézséget okoz.

Sajnálatosan szűkszavúak és hiányosak a szoktatás és gyakorlás módszerére vonatkozó mondanivalói. Ez különösen 6—10 éves gyermekek nevelésénél jelentős módszer a fegyelem kialakításában, s éppen ezen a téren hiányos a pedagógiai szakirodalom. Ugyancsak hiányos a fegyelem és büntetés vonatkozásainak kifejtése, s a büntetés helyes feltételeinek summázása. Bár A. Sz. Makarenko tanítása alapján fejtegeti V. J. Gmurman a helyes büntetés feltételeit, mégis elhagyja annak lényegét, a vétség átélésének (átéltetésének), s a büntetés „természetességének” makarenkói gondolatát, s annak gyakorlati megvalósítási lehetőségeit. A kollektív büntetés kérdésében is helytelen — véleményünk szerint — álláspontja, s eltér a makarenkói szellemtől.

Összesítve a tanulmány magyar nyelven való megjelenítését hasznosnak tartjuk, s megfelelő kritikai elemzéssel, az általa közölt eljárások szolgáló utánzásának óvatos kerülésével igen hasznos segítséget nyújt az iskolai fegyelem kialakításában a gyakorlat pedagógusainak. Tankönyvkiadó, Budapest, 1963. 200 oldal)

Dr. Zsámbéki László

NEVELJÜNK EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRÁ

Csoma Vilmos—Dr. Katona Ibolya—Dr. Kontra György—Nyerges Béla—Dr. Székely Lajos munkája. Szerkesztette: Faragó László.

Az oktató-nevelői munka egyik fontos követelménye az egészséges életmódra való ne-

velés. Az ilyen vonatkozású személyiségjegyek kialakításának alapvető feltétele, hogy az oktatási folyamat minden mozzanatában érvényesüljenek az egészséges életmódra nevelő hatások tudatos és tervszerű alkalmazásai. Az állandóan érvényesülő egészségügyi hatások (helyes ülés, megfelelő fényforrás, étkezés, időbeosztás, tanulás, testnevelés, szórakozás stb.) teremtik meg azt az optimális fiziológiai állapotot, amelynek alapján kialakult pszichikum nagyban fokozza az oktatás eredményességét. Ehhez nyújt szinte nélkülözhetetlen segítséget ez a nagy körültekintéssel és részletességgel megírt segédkönyv.

Különleges értéke, hogy az egész oktatási folyamat egészségügyi vonatkozásait felölelő új koncepcióban megírt, ill. szerkesztett könyv. Teljességét növeli még az, hogy az iskolai egészségügyi történeti fejezet mellett részletesen foglalkozik (VII. fejezet) az iskolán kívüli egészségügyi nevelőmunkával. A kötetben az iskolaegészségügy történeti fejlődésének áttekintésével (I. fejezet), az egészséges életmódra nevelés céljával, feladataival, területeivel (II. fejezet) foglalkozik.

A III. fejezet „A 6—10 éves korú gyermek egészségtana” címmel szükséges részletességgel foglalkozik azokkal az élettani és anatómiai sajátosságokkal, amelyeknek ismerete szükséges éppen a reformtörekvések alapján alkalmazott legújabb módszerek eredményes alkalmazásával.

A IV. fejezet „Nevelőmunka az iskolában tanítási órákon” tartalmazza a tanító munkájának megszervezési mozzanataitól a gyermek munkája és a tárgyi feladatokkal kapcsolatosan szükséges egészségügyi követelményeket.

Az V. fejezet „A tanterv egészségügyi ismeretanyaga és feldolgozása” keretében az első osztálytól a negyedik osztályig tanítandó egészségügyi ismeretanyagot tartalmazó megoldások módszereinek részletes kidolgozásával.

A VI—X. fejezetig a tanítási órán kívüli egészségvédelmi munka egészen a szülők körében végzendő ilyen irányú tevékenységhez kapunk alapos útmutatást. Az iskolaorvosi munkát is állandóan ható formában és tartalommal dolgozza fel.

A reformtörekvések alapmotívuma a politechnikai képzés, csak fokozza jelentőségét az alkotás minden mozzanatára kiterjedő segédkönyvnek, amely az új tanterv célkitűzéseit követi. Amellett a nevelési terv elengedhetetlen kiegészítő kézikönyve. Nemcsak követelményeket állít fel, hanem a követelményekhez vezető utat is megmutatja a legnagyobb részletességgel.

Az Arató Gyula grafikusművész által készített rajzok szerves kiegészítői a szövegben foglaltaknak. Azokkal az egyszerű, de kifeje-

ző táblai rajzokkal, amelyek a segédkönyvben szintén megtalálhatók, a tanítókat igyekszik segíteni ötletgazdagságával.

Végül még annyit, hogy a könyv folytatásaként várjuk a 10—14 éves korú tanulók egészségügyi nevelését elősegítő hasonló segédkönyvet. — (Tankönyvkiadó, Budapest, 1962. 196 oldal)

Mihály Endre

„TANULMÁNYOK A POLITECHNIKAI OKTATÁS KÖRÉBŐL”

A kötetben közölt tanulmányokat a Pedagógiai Tudományos Intézet Politechnikai Kutató Munkaközösségének tagjai írták. Az 1960—61-es munkaévekből származó írásoknak nem az a célja, hogy a felvetett kérdéseket a megadott válaszokkal lezártnak tekintse, hanem sokkal inkább az, hogy termékeny vitákat ébresszen és kedvet adjon a tudományos igényű kutatómunkához.

Az egyes tanulmányok célkitűzéseit röviden az alábbiakban ismertetjük:

Bori István: A munkaoktatás hazai előzményei. A szerző vázlatos áttekintést kíván nyújtani a munkaoktatás hazai történetéről. A közel 150 évre terjedő anyagot öt periódusban tárgyalja. Az első, a spontán kísérletezések ideje 1800-tól a kiegyezést követő iskolatörvényig tart. A szülőfoglalkozások kora, a második periódus, az első világháború befejezésével ér véget. A harmadik szakaszt a Magyar Tanácsköztársaság reformtervezete képezi. A negyedik az ellenforradalmi évtizedek ideje a kézimunka-tantervekkel és a munkaiskola-mozgalommal. Végül az ötödik az 1946. évi általános iskolai tanterv.

Bori István tanulmányából a munkára nevelés mai törekvéseinek értékes történelmi előzményei tárulnak fel előttünk!

Bánfalvi József: Nevelési tapasztalatok a szegedi Radnóti Miklós Gimnáziumban. Társadalmunk és életünk alapja a munka. Ebből a tételből indul Bánfalvi József tanulmánya, melyben leírja mindazokat a nehézségeket, és küzdelmeket, amelyek a gyakorlati oktatás bevezetése során gimnáziumában jelentkeztek. Hosszú volt az út, a kezdeti lépéstől a mai napig, a kétórás kísérleti foglalkozásoktól a jelenlegi — bár még mindig fejlődő — komoly munkaoktatásig. Ma már tisztán áll előttünk: az iskola fő feladata, hogy azt az esztergályt, hegesztőt, lakatost nevelje és képezze, aki képes és kész a szocialista termelésben való munkára és a szocialista üzem munkása kíván lenni!

Nagymihály József: Nevelési tapasztalataim a gyakorlati foglalkozások tanítása során. Mai társadalmunk szimbóluma az olyan ifjú, akinek egyik kezében könyv, a másikban

szerszám van. Jól tanulni, jól dolgozni, — ez legyen a mai fiatalság fő törekvése! És ennek a nemes célnak az eléréséért a nevelők igen sokat teher a gyakorlati foglalkozások óráin. Erről beszél, és ezzel kapcsolatban mondja el sok-sok értékes tapasztalatát a szerző.

Borbás Béla: *Tájélljelg kialakítása a gyakorlatkörtben.* A mezőgazdasági politichnikai oktatásban is évről évre új szempontok adódnak, melyek előbbre viszik, tökéletesítik az ismeretközlés menetét. Ilyen új és értékes kezdeményezés a helyi adottságok kihasználására való törekvés. A mezőgazdaság szocialista átszervezésének jegyében erről a problémáról ír Borbás Béla tanulmányában.

Balla László: *A mezőgazdasági gyakorlati foglalkozások, a biológia és a kémia tantárgyi kapcsolatai a gimnázium első osztályában.* A tantárgyak közötti koncentráció létesítése korszerű pedagógiai módszer. Sokszor azonban a helyes megvalósítás folyamata nehézségekbe ütközik. Balla László igen érdekesen összeállított írásában bebizonyítja, hogy a címben említett három tárgy között a koncentrációt nem kell keresni, mert „azok lépten-nyomon tolatkodva kínálják magukat!”

Kovács Zoltán—Zátanyi Sándor: *A politichnikai oktatás megvalósításának lehetőségei az általános iskolai fizika tanításában.* A gyakorlati foglalkozások bevezetése jelentős lépés a sokoldalúan képzett ember nevelése és képzése szempontjából. De ha komolyan vizsgáljuk a kérdést, meg kell állapítanunk, hogy önmagában véve nem elég! Képzésünk csak akkor lesz igazán politichnikai képzés, ha annak menetébe nemcsak a gyakorlati, hanem az elméleti tárgyak is bekapcsolódnak! Ennek a megállapításnak szemszögéből tárgyalják a szerzők a fizika tanításának politichnikai vonatkozásait.

Nemák Béla: *Kísérlet a tizenkét osztályos iskola általános villamosipari tartalmi anyagának megállapítására.* A gimnáziumi széles profilú szakmai irányú képzés tervezésekor olyan igények is jelentkeztek, hogy milyen mérvű tájékozottságot szerezzenek a tanulók a villamosotechnika elméleti és gyakorlati kérdéseiben? Nemák Béla tanulmányának fő feladata, hogy mennyiségileg és minőségileg meghatározza a legáltalánosabb villamostechnikai anyagot. Tantervi javaslatnak is beillő írását értékes grafikonok és matematikai összefüggések teszik szemléletessé.

Juhász Károly: *A politichnikai gyakorlati foglalkozások munkavédelme.* A politichnikai órák fizikai munkavégzésénél vetődik fel annak szükségessége, hogy ismertessük tanulóinkkal a vonatkozó baleseti veszélyeket és a veszélyek ellen való védekezés módozatait. Ugyanakkor feladatként jelentkezik számunkra a megfelelő munkakörülmények kialakítá-

sának az ügye is! Szerző e két gondolatcsoport köré gyűjti mondanivalóit, melyek a gyakorlati foglalkozásokat vezető nevelők részére szükségesek és nélkülözhetetlenek. (Tankönyvkiadó, Budapest, 1963)

Dr. Várkonyi Nándor

Seprődi László és Suara Róbert: KISISKOLÁSOK KÉPES OROSZ NYELVKÖNYVE

A „Kisiskolások Képes Orosz Nyelvkönyve” kiadásával hézagpótló új nyelvkönyvet jelentetett meg a Tankönyvkiadó. A szerzők, Seprődi László és Suara Róbert a könyv előszavában tájékoztatást adnak munkájuk céljáról, a tankönyv anyagáról és feldolgozásának módszeréről.

Megtudjuk, hogy a nyelvkönyv „elsősorban 8—10 éves tanulóknak szaktanár vezetése mellett történő csoportos foglalkoztatására készült. Célja, hogy a tanulók még az orosz írás és olvasás elsajátítása előtt jártasságot szerezzenek egyszerű orosz szavak és kifejezések élőbeszédbeli használatában. Ebből következik, hogy a könyv anyagának feldolgozásához az auditív-orális, vagyis a hallás alapján utánozva beszélgető módszer a legmegfelelőbb.”

A tankönyv 20 leckét tartalmaz. A szerzők szerint heti kétórás foglalkozás esetén a tankönyv anyaga 2 év alatt végezhető el. (10+10 lecke.) Az első év alatt 79, a második év alatt 126 lexikai egységet sajátítanak el a tanulók. A szókincs főleg 2 téma, az iskola és az otthon köré csoportosul.

A tanulók képek alapján és hallás útján sajátítják el a leckék anyagát. A beszédképesség fejlesztését elsősorban változatos, képes gyakorlatok végzése és feladatok megoldása során kívánják a szerzők biztosítani. „A könyvben található gyakorlatok és feladatok egyúttal útmutatást adnak a feldolgozás módjára vonatkozólag is: — olvashatjuk az előszóban — mintájukra hasonló gyakorlatokat lehet végeztetni olyan leckék anyagán is, ahol a könyv más típusú gyakorlatokat alkalmaz.”

Elméleti nyelvtani ismereteket a könyv nem nyújt. Hallás, ismétlés, állandó szemléltetés, gyakorlatok és feladatok megoldása során nyelvtani tudatosítás nélkül az alábbi nyelvtani anyag gyakorlati alkalmazását sajátítják el a tanulók a 2 év folyamán:

Az első évben:

Élőlényeket és élettelen dolgokat jelentő főnevek egyes és többes számú alanyesetű alakjai.

КТО?, ЧТО? kérdő névmés alanyesete.

A B, ha előljárók használata előljárós esetel egyes számban.

Néhány ige egyes és többes számú 3. személyű alakja.

A HE és HER használata.

A második évben:

A személyes névmások alanyesetű alakjai.

Az előforduló I. és II. igeragozáshoz tartozó igék jelen ideje.

Az előforduló keménytvövé melléknemek egyes és többes számú alanyesetű alakjai.

A KAKOŰ? kérdő névmás egyes és többes számú alanyesete.

A szerzők hangsúlyozzák, hogy a tankönyv elsőrendű célkitűzése az anyag élőbeszédbeli elsajátítása és nem az olvasás megtanítása. A tanulók természetes érdeklődése azonban elkerülhetetlenné teszi az orosz nyomtatott betűk megismerését. A könyv második részében néhány olyan feladat is található, amelyek megoldásához szükség is van erre. A nyomtatott betűkkel való megismerkedés a szerzők szerint a tanulás melléktermékének tekinthető.

A könyv „Ismerkedés a betűkkel?” című része világos, áttekinthető, a fokozatosság elvének megfelelő csoportosításban mutatja be az orosz nyomtatott betűket, és egyben színes, rajzos feladatokat is közöl a betűk írásának és olvasásának gyakorlatására. Megjelölik a szerzők azt is, hogy az egyes betűcsoportok tanítása mely leckék végzése közben oldható meg.

A tankönyv végén verseket, dalokat, rejtvényeket találunk.

A tanulás játékosá tételé céljából a gyermekek beszélgető játékkártyákat készíthetnek. A kártyák készítéséhez szükséges utasításokat is közli a könyv.

A nyelvkönyv anyanyelvi lektora Lesetár Józsefné. A hangulatos képeket Szecskó Tamás rajzolta.

Keresztes Árpádné

AZ IPARI TANULÓ NEVELÉSE A CSA-LÁDDBAN. Szülők Könyvtára. Szerkesztette

Vass István.

A Magyar Nők Országos Tanácsa Pedagógiai Bizottságának gondozásában megjelenő könyvsorozat újszerű perspektívából mutatja be a családi gyermeknevelés problémáit. A Módszertani Közlemények ez év 3. számában ismertetett „A középiskolások nevelése a családban” tanulmányorozat után most az ipari tanulók családi nevelésének kérdéseit taglalja ez a kiadvány, amely nyolc szerző tanulmányát tartalmazza. Az újszerű perspektíva a milióhatás fokozottabb érvényesítése a családi nevelésnél. A hasonlókorú gyermekek nevelési problémái általában közel azonosak vagy legalábbis hasonlóak, függetlenül attól, hogy milyen iskolában járnak. Mégis nagyon sok új zint, sajátos helyzetet ad a környezet, a különböző típusú iskolák foglalkozásainak eltérő feladatai, környezeti hatásai. Ezért érdemes és hasznos megismerkedniök a szülőknek ezek-

kel a sajátosságokkal, amelyek ismerete igen sok esetben megvilágíthatja a felmerülő nevelési problémákat.

A tanulmányok rávilágítanak a szakmatanulás nevelési kérdéseire, az ipari szakmunkás pálya élethivatás jellegére, követelményeire és sok hasznos tudnivalót nyújtanak a szakmatanulásról. Az iparitanuló-iskolák életének ismertetésével segítik az intézet és a család közötti kapcsolat megteremtésének eredményesebbé válását. Rámutatnak, hogy az iparitanuló-iskola milióhatása miképpen színezi a serdülőkor, amúgy is igen bonyolult és változatos világát. Foglalkoznak a munkában jelentkező erkölcsi kötelességekkel, s azokkal a tulajdonságokkal, amelyekkel a szocialista szakmunkásnak rendelkeznie kell. Értékes, konkrét tanácsokat nyújt ez a mű, az ipari tanuló szüleinek, hogyan szervezzék meg a tanuló napirendjét, mindennapi időbeosztását. Az egyik tanulmány foglalkozik a családban való művelődés, a művelt magatartás elsajátításának módjaival, az öltözködéssel, ízléssel, divattal; a film, színház, könyvek nevelő hatásával. A tanulmányosorozat zárócíkje a KISZ nevelési programját ismerteti. A tanulmányok szerzői az ipari tanulók nevelésének szakemberei. A kötetet nemcsak a szülők, hanem az iparitanuló-iskolák nevelői is haszonnal forgathatják. (Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1963. 175 oldal)

Dr. Zsámbéki László

ÜTIKALAUZ

A megyei idegenforgalmi hivatalok szebbnél szebb kiállítású könyvekkel lepik meg az országjárókat. Az útikönyvek sok segítséget nyújtanak a földrajz tanárak számára is. Segítséget nyújtanak a hazai földrajz tanításakor éppen úgy, mint a földrajzi szakköri foglalkozások alkalmával vagy a nyári földrajzi kirándulások megszervezésekor.

A Balaton partján kalauzolja el az olvasót a *Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal* két kiadványa: *Tihany és Keszthely és környéke*.

Tihany

A kedves kis kötet szerzője a Balaton és partvidékének egyik legjobb ismerője és rajongója, dr. Zákonyi Ferenc. A sok-sok képpel és térképpel illusztrált útikalauz a Balaton ékességével, Tihannal ismerteti meg az olvasót. Tihany kialakulása, történelme után a szerző a félsziget nevezetességeit mutatja be.

Keszthely és környéke

Szerkesztette: dr. Zákonyi Ferenc. — Dr. Iványi Béla, Péczy Piroska, dr. Sági Károly, Rákosi Tamásné és Csiki László munkája.

Keszthely történelme című fejezet a környék évezredekre visszanyúló emberi nyomait

és maradványait mutatja be egészen napjainkig.

A régít és az újat a Keszthelyi séták című fejezet mutatja be. Szép a város, de szép és kedves a környéke is. A környék kiránduló helyeit mutatja be a következő fejezet. Jól szerkesztett térképmelléklet egészíti ki ezt a fejezetet.

Vas megye Idegenforgalmi Hivatalának kiadványai *Szombathelyt és Kőszeg* mutatják be.

Szombathely

Butty Edit, dr. Fodor Henrik, Horváth Ernő, dr. Horváth Ferenc, Lőrincz Károly, dr. Szentléleky Tihamér munkája.

A nyugati ország rész legjelentősebb városát mutatja be az útikönyv. Érdekes város Szombathely. Pár méternyire a föld alatt az egykori római város, Savária kövei fekszenek. A Rómkertben a Quirius bazilika apszisos hosszú hajójának alapkövei, a pompás mozikpadló egy-egy darabja, a római utak egy-egy szakasza láthatók. Máshol is feltárták az egykori római város maradványait.

A római város mellett és felett a Rómkert környékén is pompás barokk városkép fogadja a szemlélőt, míg ezt a múlt századvégi klasszicizáló stílusban épült háztömbök fogják körül.

Az útikönyv bemutatja a város környékének természeti viszonyait, a város történetét, majd sétára viszi az olvasót az élénk ipari és kereskedelmi jellegű városban és annak közelebbi környékére.

Kőszeg

Szövényi István munkája.

A nyugati országhatáron emelkedő Írott-kő lábánál épült hazánk egyik legkedvesebb kis városa, Kőszeg.

A Köztársaság tér, a Városház utca, a Jurisich tér erdőszerű öreg házai hazánkban egyedülálló városképet nyújtanak. Háztömbök övezik ma már a Jurisich-várat, amelynek egykori védői vérrrel írták be nevüket a történelembe.

A könyvecske első fejezete a város történetét mutatja be. A következő fejezetben sétára viszi az olvasót a szerző a városban és annak környékére.

Németh István

VILÁGGAZDASÁGI ISMERETEK sorozatának eddig megjelent füzetei a *Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság gazdasági fejlődését* mutatja be a *Szocialista tábor* című, Moszkvában 1962-ben megjelent kiadvány alapján.

Az első fejezetek mindkét füzetben, a Szovjetunió, illetve a Lengyel Népköztársaság vázlatos földrajzi, gazdaságtörténeti áttekintését nyújtják, amit statisztikai adatok, táblázatok követnek. Ezeket keresztül ismerkedhet meg az olvasó a két ország gazdasági életével, a nemzeti jövedelem alakulásával, majd az állami költségvetésekről, a beruházásokról, az ipar és közlekedés, a mezőgazdaság, a bel- és külkereskedelem alakulásáról, a nép életszínvonalának az emelkedéséről, valamint a népgazdaság sokoldalú fejlődésének perspektíváiról kap bő anyagot.

A számok, a táblázatok minden szónál meggyőzőbben mutatják be e két ország gazdasági életén keresztül a szocialista társadalom fölényét. A két kis könyvecskét szinte nélkülözhetetlennek tartjuk a földrajzot tanító tanárok számára egyrészt a földrajz órákon, másrészt a földrajzi szakkörökön való felhasználásra.

A Szovjetunió gazdasági fejlődése. 72 oldal.
A Lengyel Népköztársaság gazdasági fejlődése. 48 oldal.

(Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1963)

Németh István

Lapunk előző számában megjelent *Megjegyzések az ammóniumhidroxid tanításához* c. cikk kliséinek elhelyezése a kéthasábos szedés és nyomdatechnikai okok miatt félreértésre ad lehetőséget. A 238. oldalon levő rajz a vázlatnak a 239. oldalon található részéhez, az „1. Ammóniumhidroxid”-ra vonatkozó szöveghez tartozik. Ebben az összefüggésben értendő a fenoltalein és lakmuszra vonatkozó szöveg.

A 237. oldalon található rajz szintén a vázlat rész és értelemszerűen a „Van-e benne fém? — Nincs!” szövegrész után következik. A szöveg további része (az ammóniumhidroxid — ammóniagáz — víz stb.-ről) a rajz után olvasandó.

A „2. Ammónia” című vázlatrésznel a szöveg: Gyártás — főszakasza.